

КОРОТКІ ВІСТІ

Понеділок, 24 листопада 1969

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕЛВІН Р. ЛЕРД повідомив, що в січні 1970 р. покличуть до військової служби тільки 12,000 рекрутів, а не 35,000, як передбачали 2 місяці тому. Можна буде зменшити число рекрутів тому, що „в'єтнамським військам“ війни у В'єтнамі, це значить, зменшиться там число американських воїнів, збільшувачи одночасно число в'єтнамських військ. Лерд повідомив, також про зменшення числа вишкільних компаній з 560 до 460 вже від 1-го грудня, а на весні 1970 мають зредукувати три основні вишкільні центри. Покликати до війська в січні 1970-го року будуть вже за допомогою жеребів. Число збройних сил планується зменшити на 220,000 осіб.

КОНГРЕСМЕН СЕНМЮР ГЕЛПЕРН із Квінсу, Н. Й., зізнаючи перед спільною Конгресовою Комісією, заявив, що треба перевести слідство, щоб ствердити, чому так дуже подорожували харчі. Він сказав, що дивно, коли великі супермаркетів крамниці жадають за пів галона молока аж 61-го цента. На думку цього конгресмена господині повинні знати, чому майже всі харчі подорожували, бо власники крамниць не вміють дати жадного вяснення, а представники різних організацій заявляють, що вони не дістають більших прибутків.

ІНДЕКС ЦІН В ЖОВТНІ Ц. Р. ЗБІЛЬШИВСЯ на 0.4 відсотка, хоч ціни на харчі у великих крамницях зменшилися на 0.6 відсотка. В районі великого Нью Йорку та північного Нью Джерзі кошти прожитку в жовтні збільшилися аж на 0.6 відсотка, а від жовтня 1968-го року на цілих 6 відсотків. В цілій країні від жовтня минулого року індекс цін збільшився на 5.6 відсотка. На це збільшення найбільший вплив мало подорожчання жіночої одягу та нових і уживаних авт. Нові авт подорожчали на 4.7 відсотка, а старі на 3.6 відсотка. Крамниці продавали дещо дешевше харчі, але ресторани в жовтні підняли ціни на один відсоток.

ЛЕГІСЛАТУРА ПРОВІНЦІ КВЕБЕК в Канаді схвалила законопроект, згідно з яким батьки мають право вибирати, якою мовою мають навчатися їхні діти: французькою чи англійською. Проти цього рішення виступали франкомовні сепаратисти, які домагаються незалежного Квебеку. Французького походження прем'єр Канади П'єр Елліот Трудо підтримував проєкт про дволингвистичний Квебек, це саме робитиме тепер і квебекський прем'єр Жан Жак Бессієр. Сепаратисти домагаються, щоб у всіх школах навчання відбувалося французькою мовою, та щоб ця мова була єдиною урядовою мовою в цій провінції. В прийнятті закону підкреслюється першість французької мови.

У СВІТІ

ПРЕЗ. НІКСОН І ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕІСАКУ САТО оприлюднили в минулу п'ятницю 21 листопада спільний обширний комюнікат про висліді їх триденних нарад у Вашингтоні. У тому комюнікаті з 14-ох точок говориться складною і неясною дипломатичною мовою про порозуміння між названими державними мужами щодо повороту острова Окінаві під японську адміністрацію в 1972 році. През. Ніксон „із зрозумінням“ вислухав інформацію про загальну опозицію в Японії проти американської атомової зброї на базі в Окінаві, а японський прем'єр заявив таке саме зрозуміння для американського становища про потребу охороняти мир і безпеку в обширі Кореї і Тайвані. В тому комюнікаті підкреслюється дуже сильно продовжування американсько- японської приязні і співпраці в різних ділянках.

НА ІНАВІГУРАЦІЮ ФІЛІПІНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ФЕРДИНАНДА МАРКОСА ПРИБУДЕ до Манілі 31 грудня ц. р. віце-президент Сіро Егню, як резидентант ЗОА. Він переведе Різдво з американськими воєнками у Південному В'єтнамі і після того відвідає Філіппіни, Тайвань, Австралію і Нову Зеландію — заприязнені з Америкою країни.

Д ОЛОНДОНУ ПОКЛИКАНО з Вашингтону британського посла Джона Фрімена на нараді у зв'язку з відвіданнями британського міністра закордонних справ Майкла Стюарта, що прибуває до Вашингтону 27-28 грудня і прем'єра Гарольда Вільсона в січні наступного року.

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД СТВЕРДИВ в офіційному повідомленні, що вістки в американській і іншій пресі про „масакру“, яку буди-то вчинили американські воїни 16 березня 1968 р. в селі Сонглі, „цілком безпідставні“. За тим комюнікатом — у тому селі згинуло коло 20 цивільних мешканців у ході боїв з В'єтконгом, який перетворив був село у сильно уфортифіковану станцію. За голосами американської преси — ведеться тайне військове слідство проти поручника Вільяма Каллі і сержанта Дейвіда Мічелла, командантів тієї військової частини, яка буди-то вбила 567 цивільних осіб. Комуністична преса широко розтрубила ті вістки й використувала їх для своїх пропагандивних цілей.

Помер 16-річний учень, Михайло Кузик

Стемфорд. — У неділю 23 листопада помер несподівано 16-тирічний Михайло Кузик, учень гайскулу ОО Василіянів у Стемфорді. Ще день перед тим, в минулу суботу, Михайло Кузик грав у суботу з колегами футбол. Його несподівана смерть з пошкодженням причини глибоко потрясла й зворушила всю тамашню школу.

У Філадельфії помер інж. Іван Рубель

Філадельфія, Па. — У п'ятницю 21-го листопада 1969 тут упокоївся в Бозі інж. Іван Рубель, будівельний підприємець в Станиславі, Новому Санчі і Філадельфії, учасник Визвольних Змагань. Панахида відбудеться у вівторок о год. 8-й вечорі у похоронному заведенні Коцюбинського. Похорон в середу о год. 9-й рано в церкві св. Миколая у Філадельфії. Покійний інж. Іван Рубель це батько Ярослава Рубеля, провідного українського спортивного ділача.

АСТРОНАВТИ „АПОЛЛО 12“, ЗАКІНЧИВШИ ДЕСЯТИДЕННУ ВИПРАВУ НА МІСЯЦЬ, ПРИВЕЗЛИ НА ЗЕМЛЮ БАГАТО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ДАЛЬШИХ ДОСЛІДІВ КОСМОСУ

Гюстон, Техас. — В понеділок 24-го листопада о год. 3.58 по полудні за східним стандартним часом астронавти „Аполло 12“ мали осісти на Спокійному океані недалеко Американських островів Самоа, де на них чекав американський літак-носець „Горнет“ із гелікоптерами, які мають вилетіти астронавти Чарльза Конрада, Річарда Гордона та Алена Біна з поверхні океану. Тоді закінчиться десятиденна дуже успішна подорож астронавтів „Аполло 12“. В передостанньому дні цієї подорожі, це значить в неділю 23 листопада астронавти верталися з Місяця на Землю, відкривши першу в космосі пресову конференцію. Ця конференція зачалася о год. 7.30 по полудні і тривала до 8.06 по полудні. Астронавти відповідали на питання, які письмово поставили репортери в космічному центрі в Гюстоні, і які звідтам передав астронавтам підполковник Джеррард Р. Карр. Астронавт Конрад заявив, що він радо знов левіт би на Місяць навіть під час такого дощу як бурі, які були під час вишукання „Аполло 12“ дев'ять днів тому. Він відповів, що сміявся під час мандрівки по Місяці тому, що тинився з повного успіху, а не тому, що забавляв потягати кістяк, як думав журналіст. Астронав Бін і Конрад оповідали про те, що важко було їм ходити по Місяцеві тому, що там сила притягання вносила тільки одну шосту тієї сили, що на Землі. Ця перша пресова конференція в космосі відбулася тоді, коли „Аполло 12“ летів на висоті 108,000 миль від Землі зі швидкістю 3,670 миль на годину. Астронавт Конрад відповів на запит журналіста, що астронавти „Аполло 13“ могли б довше мандрувати по Місяці, по 8 годин за один раз, а не так, як вони, що могли ходити по Місяцеві двічі по 4 години. Лет „Аполло 12“ відбувався в такому напрямку, що не треба було за допомогою ракети змінювати напрям. Літак-носець „Горнет“ чекав на океані, щоб вилетіти з води астронавтів, які перед вечором за східним часом в понеділок мають осісти на воді.

В п'ятницю 21-го листопада о год. 3.49 по полудні астронавти за допомогою ракети збільшили швидкість космічного корабля з 3,400 миль до 5,400 миль, і ця швидкість перемогла притягуючу силу Місяця та дозволила космічному кораблю, що важив 17 тонн, почати триденну поворотну подорож на Землю. О год. 4.11 по полудні астронавти надали 45 хвилин кольоровою телевізійну передачу. Перші віддалення від Місяця астронавти фотографували Місяць, щоб приготувати матеріал для астронавтів Аполло 13, які в березні 1970 року мають летіти до Місяця. Передбачається, що найближча подорож астронавтів буде до району Фра Мауро, гористого терену, бо науковці хотіли б оцінити вік місячних скель. О год. 6.49 в суботу вранці астронавти змінили за допомогою ракети курс „Снік Кліппера“, який мав ще перелетіти 208,000 миль, щоб дістатися до Землі. Вони тоді вже були відлетіли від Місяця на більш, як на 42,000 миль. Вже тепер науковці на Землі ствердили, що всі інструменти, записані астронавтами на Місяці, функціонують дуже добре і передають на Землю цікаві дані про Місяць. Атомовою обсерваторією записана на Місяці, мас діяти принаймні один рік. Науковці признаються до того, що їй досі не можуть пояснити, чому було так сильно й довго стрясання на Місяці в четвер 20-го листопада, коли астронавти скинули на Місяць ту частину місячного модуля, яку вони вернули з Місяця до матірнього корабля „Снік Кліппера“. Сподівалися, що це стрясання триватиме 30 секунд, а воно в дійсності тривало 55 мінут.

Сенат більшістю 55 до 45 голосів не затвердив номінації Гейнсворта

Вашингтон. — 21-го листопада Сенат після тримісячних вагань відкинув номінацію Клементя Ф. Гейнсворта на суддю Найвищого Суду ЗСА більшістю 55-ох до 45-ох голосів. „За“ голосували 19 демократів та 26 республіканців, а „проти“ були 38 демократів і 17 республіканців. Відхилення номінації на суддю Найвищого Суду трапляється рідко, востаннє воно було в 1930-му році, а від 1794-го року було тільки 9 таких випадків. Рішення Сенату вважалося в політичних колах за особисту поразку Президента, і то тим більше, що і республіканські сенатори були її сприяниками бо 40 відсотків республіканських сенаторів на всіх 43 голосували „проти“. Та преса пише, що це тільки поразка Ніксона, а не катастрофічна його поразка, бо він вже запевняє, що

Комуністи проти мирових переговорів з урядом Південного В'єтнаму

Париж. — „Міністер закордонних справ“ підпільного комуністичного уряду у Південному В'єтнамі, пані Нгуєн Ті Бін, яка є членом комуністичної делегації на Паризькій конференції про В'єтнам, рішуче відкинула пропозицію південно-в'єтнамського уряду і президента Ніксона, щоб Фронт Національного Визволення, себто політичне рам'я В'єтконгу, чи пак отой теперішній підпільний комуністичний уряд, перемовив безпосередньо з існуючим легальним урядом Південного В'єтнаму. Названа комуністка заявила, що такі переговори означали б визнання комуністами південно-в'єтнамського уряду та звільнили б Америку від безпосередньої відповідальності за змирення у В'єтнамі. Зате вона заявила готовість перемовувати безпосередньо з Америкою. Так само голова північно-в'єтнамської делегації, Хуан Туї, заявив в інтерв'ю у Парижі, що Північний В'єтнам завжди був і є готов до безпосередніх мирових переговорів з Америкою і що президент Ніксон не

Західна Німеччина пропонує Польщі повне замирення

Бонн. — Бритійське пресо бюро Ройтера подас з Бонну, що західно-німецький уряд Віллі Брандта хотів би укласти угоду з Польщею, що полягає в повному замиренні. Західно-німецький уряд, наставлений на покращання взаємин із Совєтами та їх сателітами, від понеділка 24 листопада ц. р. розпочалася у Москві конференція про відновлення всіх комуністичних сателітських держав. Відомо, що найбільше схилився до покращання відносин з Західною Німеччиною Румунія, а найменше — Східна Німеччина.

Греції заповідає, що повернеться до демократичного ладу

Атени. — Грецький міністер закордонних справ Панайотіс Пінініс оприлюднив в журналі „Акрополіс“ статтю, в якій виявив, що грецький уряд виготовив уже докладний календар ступінцевого повороту до парламентарно-демократичного ладу. У Греції розв'язано парламент і скасовано давню конституцію після військового перевороту в квітні 1967 року й від того часу таємний уряд править декретами. Нова конституція в

Окрема комісія закликає до акції проти збільшення числа злочинів

Вашингтон. — Окрема Крайова Комісія в справі причини і запобігання злочинам, очолювана дром Мілтоном С. Айзенгауером, опублікувала свій звіт, в якому перестерігає цю країну, що великі американські міста є на шляху до такого стану, коли вони стануться „місцями терору“ та озброєними „фортецями“, коли не зміняться політика у відношенні до великих міст та до поборювання злочинів. Коли ж залишаться і надалі теперішні політика у відношенні до великих міст, то життя у великих містах буде небезпечно, багатші люди житимуть в будинках, охоронюваних приватними озброєними особами, мешканці міст подорожуватимуть в панцерних возах, а радикальні групи населення матимуть змогу дістати зброю, якою зможуть послугуватися, коли їм тільки захочеться. Ненависті збільшиться між окремими групами населення, заворушення будуть частіші, і багатші люди населення на свою власну руку мусять тимувати обороною. На думку Комісії треба б здійснити ту програму, яку предклав дорадник Президента в місцевих справах Деніел Патрик Мойніген, але яку відкинули і Уряд і Конгрес з огляду на те, що її здійснення вимагало б забагато грошей.

ВСТАНОВЛЕННЯ ОСЕРЕДКУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ НЕ МАЄ СОБІ РІВНОГО — ТВЕРДИВ ДЕКАН ФОРД, ОФІЦІАЛЬНО ПРОГОЛОШУЮЧИ ЦІ СТУДІЇ НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Під час Гарвардської пресової конференції в справі українських студій. Сидять (зліва) панелісти: заступник президента Фонду Українознавства Любомир Гайда, проф. д-р Віктор Вайнтрав, проф. д-р Омелян Прицак, проф. д-р Ігор Шевченко, промовляв декан Франклін Л. Форд. Не видно на фотографії мігра Степана Хемича, президента ФКУ, який відкрив і проводив конференцію.

Нью Йорк. — На Гарвардському університеті існують інші катедри і осередки етнічних студій, але встановлення Осередку Українських Студій на цьому університеті не має собі рівного — твердив декан факультету гуманістичних студій на тому університеті, проф. д-р Френклін Л. Форд, офіційно проголосивши встановлення такого Осередку на пресовій конференції, що відбулася тут минулої п'ятниці, 21-го листопада, перед полуднем у приміщеннях Українського Інституту Америки. Цю унікальність встановлення українських студій в Гарварді декан Форд додавав головним в тому, що акцію в справі цих студій зацікавили та успішно ведуть самі студенти, очевидно з допомогою жертвенного громадянства.

Конференцію цю скликав Фонд Катедри Українознавства, президент якого, мігр. Степан Хемич, відкрив її та проводив нею. У конференції, крім декана Форда, взяли активну участь голова Гарвардського Комітету для українських студій проф. д-р Омелян Прицак та члени

ВІСТУП ДЕКАНА ФОРДА

Після вступних зазв'язків мігра Хемича та основної доповіді проф. Прицака, декан факультету гуманістичних наук в Гарварді, проф. д-р Френклін Л. Форд, сказав таку мову:

Я думаю, що моєю головною і формальною та примітною відповідальністю тут є з уповноваження (Закінчення на стор. 3-й)

ХІ КОНГРЕС СУСТА ВІДБУВСЯ НА СОЮЗІВЦІ; НЕСТОР ТОМИЧ ОЧОЛИВ НОВУ УПРАВУ

Кергонскон, Н. П. (З. С.) — В результаті дво-денних нарад, часто-густо бурхливих, ХІ Конгрес Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), що відбувся в суботу і неділю, 22 і 23 листопада, 1969 р., на Союзівці, оселі УНСоюзу, набрав 11-членну Управу згідно із старим статутом організації, відкинувши раніше запропонований новий статут, та прийняв ряд пропозицій для покращання праці СУСТА на внутрішньому та зовнішньому відтинках.

Нестор Томич, 24-літній студент медицини на Університеті Корнел в Нью-Йорку, очолює нову Управу СУСТА у висліді виборів, що відбулися в неділю, після того, як Конгрес відкинув новий статут, запропонований спеціально скликаною конвенцією в травні цього року. Відчувачи конвенції еструктуральних змін та переорганізації провідних органів СУСТА, конгрес намітив 4-членну комісію, яка при допомозі професійного адвоката має запропонувати новий статут та представити його наступному конгресові. Це рішення виніс конгрес після дво-годинного дебату над статутом, які

крім виборів, становили головну точку нарад під час недільної сесії.

Н. Томич з Ютикі, Н. П., під цю пору один з найактивніших членів Української Студентської Громади в Нью-Йорку, переміг у виборах 35 голосами проти 22 відданих на дотеперішнього голову СУСТА Андрія Чорнодольського з Балтімор, Мд. Голозування відбулося закритими бюлетнями на дві листи кандидатів. За згодою конгресу, управлені делегати — усіх 58 — голосували спершу на голову, секретарів і скарбника, а після на 8 інших членів управи. В основній, головній причині цієї схеми було бажання конгресу не віддавати географічно трьох головних ексекютивних урядовців СУСТА. І так, на секретарів СУСТА обрано Галю Кліфмук, а на скарбника Аліо Керад, обидві з Нью-Йорку. Крім них, до управи СУСТА входять як віце-президенти за особливими завданнями: Мирон Мельник (Нью-Гейвен, Кон.), організаційний референт (Схід): Наталка Пилип'юк (Чикаго), організаційний референт (Захід): Зеня Дідошак (Бостон), зовнішні зв'язки: Віктор (Закінчення на стор. 3-й)

